

Forfatter: Moltke-Hvitfeldt, Gebhard Léon

Titel: BREV TIL: Vedel, Peter August Frederik Stoud FRA: Moltke-Hvitfeldt, Gebhard Léon (1865-10-18)

Citation: Moltke-Hvitfeldt, Gebhard Léon: "BREV TIL: Vedel, Peter August Frederik Stoud FRA: Moltke-Hvitfeldt, Gebhard Léon (1865-10-18)", i *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (1. bind)*, Henrik Koppels Forlag, s. 57. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001825006-001-shoot-L0018250060010024.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (1. bind)*

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Grev Moltke-Hvitfeldt, Gesandt i Paris, til Direktør P. Vedel.
Paris, 18. October 1865.*

Kjære Etatsraad.

Det vilde være mig saare kjært at kunne sende Dem de meest detaillerede Oplysninger om Grev Bismark's Reise, men De vil let indsee at hvor vel underrettet jeg end undertiden kan være, er det mig umuligt at erholde Kundskab om Alt hvad den store Mand foretager sig. Her i Paris forblev han kun 24 Timer af hvilke han dog, efter hvad man bestemt har sagt mig, tilbragte 4 i Udenrigsministeriet med Drouyn de Lhuys der, som De veed, med den ham egne Aabenhed fortalte mig at Bismark's Besøg kun var »une visite de courtoisie«; hvad nu hans Ophold i Biarritz angaaer, have Folk vel talt en Deel derom uden at dog Nogen veed noget aldeles bestemt i saa Henseende; af Keiseren blev han vel modtagen, hvilket imidlertid ikke beviser at Enighed er tilveiebragt i de store europæiske Spørgsmaal, ja ikke engang at man fra begge Sider for Alvor har søgt at tilveiebringe en saadan. — Nogle Detailler herom vil De finde i den Depesche, som jeg expederer om nogle Dage med den Leilighed som bringer Dem dette Brev. Hvorledes det end er gaaet til i Biarritz, troer jeg i alt Fald at Bismark i sins. 58lange Samtale med Drouyn de Lhuys har berørt de vigtigste Spørgsmaal langt mindre overfladisk end den ærede franske Udenrigsminister var saa god at sige mig det og den hele Maade, denne udtalte sig ligeoverfor mig paa, foranlediger mig til at antage at Spørgsmaalet om en eventuel Tilbagegivelse til Danmark af Nordlesvig er bleven alvorlig behandlet med Bismark og at denne kun har viist sig tilbøielig til at gjengive meget Lidet, altsaa mindre end Linien Aabenraa—Høier. Om ikke mange Dage forlader nok Bismark Biarritz og efter hvad jeg har hørt, vil hans Ophold her paa Gjennemreisen være yderst kort. De kan i alt Fald være overbeviist om at jeg skal søge at erholde Kundskab om det meest mulige.

Den Udsigt over Partierne, Deres Brev af 30te Septbr. ¹⁾ indeholder, har meget interesseret mig og jeg vilde kun ønske at det slesvig-holstenske Spørgsmaal maatte træde ind i en Phase, hvorved Gemytternes Stemning i Holsten og navnlig i Slesvig maatte kunne udøve en reel Indflydelse paa Spørgsmaalets endelige Afgjørelse. I saa Henseende nærer jeg imidlertid, idetmindste for Øieblikket, ikke stort Haab, idet Befolkningernes for os saa gunstige Stemning ikke kan faae nogen virkelig praktisk Betydning saalænge som Grev Bismark ikke vil være at formaae til at raadspørge Befolkningerne selv. Og naar skulde vel det Øieblik komme?

Det glæder mig af Deres sidste Brev at erfare at De Selv har forfægtet den Anskuelse for hvilken jeg har erklæret mig ligeoverfor Regjeringen, men paa den anden Side fatter jeg let at Spørgsmaalet beskjæftiger Dem meget og at De, efter de Vildfarelser der ere blevene begaaede, nærer Frygt for at vi atter skulle feile. Det er saa naturligt at man, efter de saa sørgelige Erfaringer vi have gennemgaaet, stedse er bange for ikke at see Sagerne i deres rette Lys, hvorfor man maaskee ogsaa er tilbøielig til at tillægge des. ⁵⁹Betragtninger, der tale for den modsatte Anskuelse, større Vægt end de i Virkeligheden fortjene. — Med særdeles Interesse har jeg ogsaa læst den Deel af Deres Brev, i hvilken De med saamegen Klarhed fremsætter hvad der kan siges imod den Anskuelse jeg har forsvaret og De maa tillade mig her at anstille nogle Betragtninger, der ere fremkaldte ved dem der have fundet Plads i Deres Brev, men som rigtignok gaae i en aldeles modsat Retning.

Hovedgrunden til de politiske Misgreb vi have begaaet, synes at ligge i den Anskuelse som hos os fra Begyndelsen af har været meget almindelig og for hvilken ogsaa unægtelig meget talte, at nemlig det dansk-tydske Spørgsmaal var af saa stor Vigtighed og Opretholdelsen af det danske Monarchi saa nødvendig for den saakaldte politiske Ligevægt i Europa, at Stormagterne aldrig vilde tillade Hertugdømmernes og navnlig Slesvigs Løsrivelse fra Danmark. Mindet om Begivenhederne i 1848 og om den Afgjørelse, Striden med Tydskland dengang fik, bestyrkede denne Anskuelse og først under den sidste Deel af Forhandlingerne ved Londoner-Conferencen maatte man erkjende Umuligheden af Opretholdelsen af det danske Riges Integritet, medens dog denne Erkjendelse ikke gik saavidt, at den omfattede Muligheden af Tabet af hele Slesvig. Erkjendelsen herom vandt man først efter Als's Erobring og Forhandlingerne i det engelske Parlament, af hvilke det saa tydeligt fremgik, at det Parti, som man fæstede meest Tillid til, var mindst gunstigt stemt for en activ Indblanding i vor Kamp med Tydskland. —

Men ligesom man, til stor Ulykke for Danmark, før og under Krigen, har overvurderet den Vigtighed, som det dansk-tydske Spørgsmaal, til Trods for Omstændigheder, der vare os i høieste Grad ugunstige, havde for Europa og altsaa tillige den Interesse, Stormagterne maatte have for Opretholdelsen af det danske Monarchies eller idetmindste det danske Riges Integritet, — saaledes er det at befrygte at man nu atter vil være tilbøielig til at overvurdere den Følelser. ⁶⁰af Skamfuldhed over det Forbiga[n]gne som man tillægger Europa og den Interesse, den maa have til saameget som muligt at modificere de ved Freden i Wien trufne Bestemmelser. Og i Sandhed, en Overvurdering af de Forhaabninger, som det er os tilladt at nære, vil under visse Omstændigheder, kunne være ulykkebringende, idet den let kan blive Grunden til at man Intet gjenvinder fordi man ikke har villet tage imod den Deel, som det var muligt at erholde. —

Dersom man seer hen til de forskjellige europæiske Stater, hvis Holdning eller Bestræbelser, om end i forskjellig Grad, kunne udøve en reel Indflydelse paa vor Fremtid, finder man ikke hos nogen af dem

saamegen Interesse for vor Sag, at den, i Haab om at kunne være os til Nytte, vilde udsætte sig for politiske Vanskeligheder. Dette synes at vise sig tydeligt hos England og Rusland og hvad Frankrig angaaer, har kun Ønsket om at see sine politiske Principer opretholdt foranlediget den franske Regjerings Bestræbelser til Gunst for os. — Større er Interessen for os ikke og selv Skamfuldheden over den Rolle, de tre Stormagter have spillet under de sidste Aars Begivenheder er saameget ringere hos dem, som ingen af dem alvorligen kan bebreide de Andre noget. De have alle tre, mildest talt, viist samme Svaghed. — Her i Frankrig beskjæftiger man sig vel i Almindelighed med det slesvig-holstenske Spørgsmaal, men det er ikke af Interesse for Danmark eller i Haab om at Fremtiden vil være Danmark gunstigere; det er alene fordi dette Spørgsmaals endelige Afgjørelse synes at kunne give Anledning til alvorlige europæiske Forviklinger. Pressen omtaler vel Ønskeligheden af at Nordslesvig ifølge Nationalitetsprincippet gives Danmark tilbage, men man bør ikke glemme at Pressen taler i den Retning fordi det convenerer Regjeringen og at den vil tie og lade Sagen aldeles falde fra den Dag at Regjeringen skulde beordre den dertil. — Den oplyste offentlige Mening endelig nærer vel Sympathi fors. 610s, men den troer ikke at Frankrig staaer til Spot som Følge af Hertugdømmernes totale Løsrivelse fra Danmark; den paastaaer at der under Krigen var langt større Anledning for England, som havde compromitteret sig saa stærkt og for Rusland paa Grund af dets Interesser som Sømagt i Østersøen, til at modsætte sig Preussens Erobringsplaner; den finder tillige at den franske Politik Anseelse har lidt langt mere ved det polske Spørgsmaal end ved det danske og vilde derfor ogsaa ansee Gjenoprettelsen af Kongeriget Polen med den Autonomie og med de Garantier, der blev den tilstaaede i 1815, som en langt større Opreisning for Frankrig end Tilbagegivelsen af Nordslesvig til Danmark. —

Dersom disse Betragtninger ere begrundede, er det let at indsee at hverken Følelsen af Skamfuldhed eller Interessen for os eller egen Interesse er stor nok til at Frankrig derfor skulde lade sig lede ind i nye Forviklinger. Den keiserlige Regjering vil søge at skaffe Danmark saa stor en Deel af Slesvig tilbagegivet som det vil være Samme muligt at opnaae uden derfor at vanskeliggjøre sin Stilling ligeoverfor Preussen eller Tydskland; men dersom Danmark vægrede sig ved at modtage den Deel, den kunde erholde, er det sandsynligt at Frankrig vilde slaae Haanden af os eller idetmindste lade Sagen falde aldeles hen. Og dersom dette skeete, hvorfra skulde saa Hjælpen vel komme?

Disse Betragtninger har jeg ikke kunnet undlade at meddele Dem i Modsætning til Deres egne. Jeg vil imidlertid ikke drage nogen anden Slutning heraf end den: at vi ikke allerede nu bør tage nogen Bestemmelse m. H. t. den Deel, som vi eventualiter ville tage imod. En Beslutning i saa Henseende maa være betinget af de fremtidige Begivenheder og ihvad disse angaaer, kunne vi jo ikke andet end gjøre fromme Ønsker for at de maae blive os saa gunstige som muligt.

L. Moltke-Hvitfeldt.

P. Vedels Privatpapirer.